

Offelia kom igen - ny pjäs på Unga Roma

– Hon finns bara i relation till alla andra /Lotta Grut, dramatiker

Förra året sattes *Lille Hamlett och spöket* upp på Unga Roma på Gotland. Nu kommer uppföljaren *Offelia kom igen* (jovisst med två f!) och den tar sin utgångspunkt i Ofelia-figuren i *Hamlet*. Hennes historia är betydligt svårare att berätta än *Hamlets* menar Lotta Grut, som skrivit båda pjäserna.

– Utgångspunkten för mig var att Ofelia nästan inte finns i *Hamlet*. Hon finns aldrig till för sig själv, man vet inte vem hon egentligen är, hon finns bara i relation till alla andra. Jag ville gärna skriva hennes historia, men det lät sig inte göras för hon har ingen. Så fort man kommer till något som handlar om henne, så går det raskt över till någon annans *önskan* om henne; Laertes, Polonius, Hamlets eller Gertruds. Det är inte så lätt att göra en osynlig människa synlig. Precis på samma sätt blev det med pjäsen: den framträdde inte med detsamma. Länge undrade jag om det skulle bli en historia av det hela.

INTE FÖR ATT LOTTA GRUT ÄR DEN som drömmer sina pjäser och sedan skriver ner dem, men ändå blev en dröm en viktig del i skrivarbetet.

– Jag drömde att min bror och jag tävlade om vem av oss som kunde skriva en pjäs fortast om Ofelia. I drömmen kände att jag hade pjäsen inom mig, och fick tag på en pennstump och ett gammalt kvitto. Jag skrev och skrev, men pennan var trubbig, skriften ville inte fästa. Pappret tog slut och jag skrev vidare på en leksaksbil, tills plötsligt ...

Repetitionsbild. Karin Kickan Holmberg, Joel Lundgren, Lolo Elwin, Andrea Edwards. Foto: Unga Roma

... pjäsen var klar. Jag tog fram bitarna jag skrivit på, letade efter det skrivna men fann inget. Jag vaknade skräckslagen av drömmen men insåg samtidigt att det var just detta pjäsen handlade om, och att jag skulle använda det i skrivandet. Det var som att skriva de osynligas historia, en historia som finns men som man ändå inte ser. Jag minns att jag blev förbannad i drömmen för att jag inte såg vad där stod, och den ilskan kunde jag också ha bruk av i pjäsen.

– Om den *Lille Hamlett och spöket* handlade om förlusten av en far, så handlar *Offelia kom igen* om förlusten av sig själv, något som är mycket mer abstrakt. Och betydligt svårare att formulera. I *Hamlets* fall finns redan många färdiga bilder: ett skelett, en grav, ett spöke.

Offelia kom igen börjar med att skådespelerskan Lolo ska spela Gertrud i

Hamlet på Romateatern. Hon håller sin monolog om hur Offelia vandrar vägen ner mot ån och hur hon klättrar ut på en gren för att i vattnet få en glimt av sig själv. Hon ser sig själv och jublar men faller i vattnet och försvinner. Det är därför vår Offelia försvinner för att ingen ser henne.

– Två av scenerna är direkt ur *Hamlet*, visserligen omskrivna men situation och dialog är direkt från pjäsen. Den ena scenen är när Polonius frågar vad Offelia och Hamlet egentligen har för sig. I den scenen kan man särskilt tydligt se de så kallade härskarteknikerna (som för övrigt finns överallt i *Hamlet*): Polonius manipulerar fram ett svar från Offelia, men svaret han får förlöjligar han.

Sedan blir Offelia tokig, men eftersom pjäsen vänder sig till små barn, menar Lotta Grut att hon i stället har tagit fasta på 'duktighetssyndromet', hur man ska vara som barn, alla tabun som finns. Offelia spelar upp någon slags lydighetsramsa och rör sig som en uppskruvad docka, som blir knäpp på ett bra sätt. Hur det hela slutar ska vi inte avslöja men det går i alla fall inte så illa som i Shakespeares *Hamlet*. Åk till Gotland och se den!

Intervju: Roland Heiel

¹ Härskartekniker

- Osynliggörande
- Förlöjligande
- Undanhållande av information
- Dubbelbesträffning (att försätta någon i en situation där de nedvärderas och bestraffas oavsett vilket handlingsalternativ de väljer.)
- Påförande av skuld och skam

Shakespeare - den absoluta sanningen

Roland Heiel skrev monologen Shakespeare - den absoluta sanningen ihop med Lasse Beischer. Är det inte kaxigt att hävda sanningen om Shakespeare, en man som vi inte vet så mycket om?

RH: Jo, men för mig är Shakespeare framför allt han som skrev pjäserna. Sedan kan vi hävda olika 'sanningar'. Vi påstår att vi berättar den absoluta sanningen. Lasse Beischer som framför monologen har dock

clownnäsa på sig, men allt som en clown säger är som bekant inte på skoj, även om det är lätt att tro det. Och i clownens värld får Shakespeares tankar nytt liv. Vi tar upp hans uppväxt som den kan ha tett sig, men också hans verk och vad de har att säga oss. Det är en pjäs vi har gjort, inte en föreläsning, men publiken får ändå veta en hel del om författaren, hans pjäser och om den tid han levde i. Och förhoppningsvis något om sig själva.

I GÖTEBORG VAR DET UTSÅLT i fem dagar, sedan gick pjäsen i Malmö och fick bra kritik. När får vi se den?

RH: I sommar och höst ska '123 Shtunk', gruppen där Lasse ingår, spela *Romeo och Julia* som clown, sedan kanske *Shakespeare - den absoluta sanningen* går på turné. Håll utkik!

Intervju: Linda Persson